

- 1: Moldau, Karlsbroen og slottet.
- 2: Hospitalskirken i Bohnice.
- 3: Teatret i Bohnice, hvor konferencen afholdtes.
- 4: Poster-session med Museets materiale i forgrunden.

KONFERENCE I PRAG 28-30. OKTOBER 2009

**AF
EDDIE DANIELSEN**

■ På det psykiatriske Hospital i Bohnice i Prag deltog Museet i slutningen af oktober 2009 i en international konference for psykiatrihistoriske Museer, repræsenteret af Mia Lejsted og Eddie Danielsen. På konferencens dagsorden var også et indledende møde mellem partnerne i "Connecting the European Mind". Museet deltager i dette multilaterale museumssamarbejde sammen med fem andre ledende psykiatrihistoriske samlinger i Holland, Belgien, Tyskland og England. "Connecting the European Mind" har opnået støtte fra EU: "GD for Uddannelse og Kultur". Projektet løber fra oktober 2009 til oktober 2011. Vi har tidligere i "Helikopter" og på hjemmesiden: ovartaci.dk, beskrevet projektets indledende faser og skitseret indholdet.

1

Bohnice Hospitalet

Det Psykiatriske Hospital i Bohnice ligger i udkanten af Prags indre by. Det er højt beliggende og i området er der en storslået udsigt over den "Gyldne Stad". Hospitalet består af et stort antal selvstændige bygninger, smukt beliggende i en park, som strækker sig over 75 hektar. Hospitalet er opført mellem 1895 og 1922. En rundtur i parken gav et billede af en ganske nedslidt og dårligt vedligeholdt bygningsmasse, men ikke uden skønhed.

Byggestilen er Jugendstil, som vi kender den fra det østrig-ungarske kejserrige i perioden. Et andet karakteristisk træk er "pavillonstilen". Harald Selmer, pioner i dansk psykiatri og den første overlæge på hospitalet i Risskov, nævner den "franske Pavillonstil" i rejsebeskrivelser fra sin studietur til en lang række anstalter i Europa i vinteren 1847-1848. Han er dog ikke helhjertet tilhænger af denne model med spredt beliggende, mindre bygninger. Selmer anerkender, at den kan være nyttig for isoleringen og disciplineringen af forskellige patientkategorier, men, som

Selmer skriver, bør man tilstræbe for patienten: "... atter at bringe ham i en fornuftig Vexel-virkning med Verden; og Daarebehandlingen gaer efter sin Grundidee egentlig ikke ud paa at adskille, men paa atter at forene det Adskilte ...". Samtidig handler en stor del af Selmers, og periodens, psykiatriske tanker netop om at adskille og isolere i kategorier og underkategorier af forskellige typer og grader af sindslidelse for bedre at kunne iagttage og behandle dem.

På det somatiske felt var Righospitalet i København i sin inkarnation på Blegdammen på Fælled fra 1910 også bygget i pavillonstil med 12 adskilte lave sengepavilloner omkring en "Grønnegård". Også her var byggestilen Jugendstil. Der er stadig stemmer i debatten, som er tilhængere af pavillonmodellen inden for hospitalsbyggeri.

– Men tilbage til Bohnice: Hospitalet rummer, blandt mange rekreative faciliteter, også en teatersal, et rigtigt gammeldags kukkaseteater med balkon. Teatret var hjemsted for kon-

ferencen: "ICMHP" eller II. International Conference on Psychiatric Museums and History of Psychiatry". Der var deltagere fra i alt 20 nationer, specielt Europa, tilstede i Bohnice. Dog var bl.a. Brasilien og Taiwan også repræsenteret. Både gennem uformelle samtaler og oplæg fra de enkelte samlinger oplevede vi, hvor forskelligt og nuanceret et billede, der tegnede sig af samlingernes baggrund, rammer og indhold.

Musik og vellugt

Et interessant oplæg kom fra det tyrkiske "Sultan 2nd Bayezid Hospital", nu et meget velbesøgt museum, som ligger i Edirne. Det beskrev traditionel islamisk behandling af psykiske lidelser med musik- og aromaterapi. Et fastansat orkester på 10 mand spillede forskellige musikstykker, målrettet mod forskellige psykiske lidelser. Vi fik lejlighed til at høre nogle musikeksempler. Denne behandling har været i anvendelse på hospitalet fra 1484 til 1915. – Unægtelig en anderledes terapi.

Skønhedens betydning

Eddie Danielsen og Mia Lejsted bidrog med oplægget: "The Aesthetics of Insanity and the Significance of Beauty". Her beskæftigede vi os med rammerne om den psykiatriske behandling, som den eksempelvis kom til udtryk i valg af fysisk placering af Asylet i et kultiveret landskab/park, dets arkitektur og udsmykning. Emnet er kronisk aktuelt – men vores udgangspunkt var her Selmers betragtninger om emnet fra hans førnævnte europæiske rejseudlæg fra 1847-48. Samtidig ind-

drog vi kunstens måde at gengive perioden som en bestanddel af – og en belysning af – tidens verdenssyn og åndsliv.

I alt bidrog deltagerne i konferencen på Bohnice-hospitalet med 16 oplæg, fordelt over tre dage.

Vi vendte hjem igen uden at have set meget til den smukke by. I bagagen er mange tanker, hvoraf nogle givetvis vil kunne omsættes og integreres i vores museums fremtidige retning og indhold.

